

KONFERENCE
NADÁNÍ
A HANDICAP

VÝTVARNÉ
A VĚDOMOSTNÍ
SOUTĚŽE

CENA
KŘIŠŤÁLOVÝ
KAMÍNEK

ZPRAVODAJ

33. EDH
OSTRAVA 2025

ASOCIACE TRIGON

OBSAH

- 3** Úvod
- 4-7** Křišťálový kamínek
- 8** Výtvarná soutěž
- 9** Vědomostní soutěž
- 10-13** Konference
- 14-15** Podpora a partnerství

Vydavatel

Asociace TRIGON, o. p. s.
Skautská 1045/3
708 00 Ostrava-Poruba
www.asociacetrigon.eu

Zpracovatel

Redakce: Marie Václavková
Design: Radovan Adamíček
Fotografie: Jiří Zerzoň, Vladimír Pryček

BYLY TO SILNÉ OKAMŽIKY, ŘÍKÁ OLGA ROSENBERGEROVÁ

Na přelomu září a října bylo v Ostravě opět možno pozorovat zvýšený pohyb účastníků, návštěvníků, hostů a vystupujících na akcích EDH (Evropské dny handicapu), který vyvrcholil slavnostním předáváním prestižních cen Křišťálový kamínek a přednáškami expertů i konstruktivními diskuzemi na celostátní konferenci. Olga Rosenbergerová, ředitelka pořádající Asociace Trigon se po skončení 33. ročníku tohoto mezinárodního projektu ochotně s námi podělila o své bezprostřední dojmy.

Jaké byly letošní EDH? Jednoznačně byly signálem, že naše práce má smysl. Dokladem toho byl nejen nebyvalý zájem odborné veřejnosti o témata, která jsme projednávali na konferenci, ale také vysoká prestiž ceny Křišťálový kamínek. Pozitivní reakce a zpětná vazba nás skutečně těší.

Nejvíc mě překvapila otevřenost řečníků během konference. Co nemohu opomenout a kdo si určitě zaslouží obrovskou pochvalu, to byl garant odborného programu doktor Nilius, který dokázal probíraná témata citlivě a profesionálně propojit. A poděkovat chci také mým kolegům a kolegyním z Trigonu za téměř hektické nasazení. Vůbec nechápu, kde brali celý ten týden energii pohlídat každý detail a na nic nezapomenout.

V paměti mi natrvalo zůstane slavnostní předávání křišťálových sošek a slova všech letošních oceněných. Byly to silné okamžiky nejen pro mě.

Investovat čas a invenci do přípravy EDH se vyplácí? Rozhodně, přičemž nic nemůžeme ponechávat náhodě.

EDH ještě nekončí. Teď mě čeká zpracování a předávání výstupů a navazující komunikace s účastníky, a to v krátkém čase.

Aktuálně se potřebuji zaměřit na přípravu dalšího ročníku. V roce 2026 bych ráda u nás v Ostravě přivítala opět odborníky a hosty ze zahraničí. Takže začínáme znovu! Už teď se těšíme na nová setkání, aktuální témata, která společně otevřeme.

KŘIŠŤÁLOVÉ KAMÍNKY UDĚLOVANÉ ASOCIACÍ TRIGON JSOU V TĚCH NEJLEPŠÍCH RUKOU

Cenu Křišťálový kamínek získaly v Ostravě další čtyři výrazné osobnosti na stejnojmenném setkání v rámci 33. ročníku EDH 2025. Letošními držitelé prestižních ocenění se 30. září stali laureáti, kteří nikdy a za žádných okolností neztratili svá srdce, zájem a ochotu pomáhat ostatním.

Křišťálový kamínek ušel každopádně dlouhou cestu – za devatenáct let měla Ostrava příležitost přivítat a představit výjimečné ženy a muže se zajímavými osobními i profesními příběhy.

V úterý 30. září zdaleka nešlo jen o to, co tvořilo ve slavnostně vyzdobeném sále Brick House v Dolní oblasti Vítkovic základní kulisu předávání cen, ale zejména o to, s jakou energií a zájmem se všichni viděli a společně radovali z úspěchu letošních oceněných.

V křišťálových soškách, které opět vyrobili skláři ze společnosti Preciosa, jsou zachyceny kroky odhodlaných mužů a žen kdykoli a mnohdy i nezištně přispívajících dětem a dospělým s handicapem či s jiným znevýhodněním na cestě k plnohodnotnému životu.

Novopečeným oceněným jsme položili dvě otázky. Odpovědi si můžete přečíst pod jejich medailonky.

1. Ostrava, podzim 2025. S čím se Vám tato věta spojí především? Jakou emoci či vzpomínku ve Vás vyvolá nejen dnes, ale třeba i za měsíc nebo rok?
2. Co je pro Vás a pro to, co děláte, nejdůležitější?

ZDENĚK MELICHAR

Učitel muzikoterapie ze Základní a Praktické školy SVÍTÁNÍ z Pardubic, kde dobře vědí, že hudba léčí. Muzikoterapeutický soubor, který ve škole působí již téměř dvacet let je toho jasným důkazem. Jeho doménou je improvizace na lidové písně a etnickou hudbu. Oceněný je dlouholetým vedoucím tohoto souboru. Díky citlivé a soustavné práci s handicapovanými hudebníky se mu z převážně bubenického ansámblu podařilo vytvořit respektované těleso, které úspěšně vystupuje na celé řadě významných kulturních a společenských akcí.

1. Do Ostravy nejedím tak často a na podzim jsem tu byl možná poprvé. Ač bylo sychravé počasí, velmi mě hřála vřelost a pohostinnost lidí, kteří nás uvítali a starali se o nás. Křišťálový kamínek má pro mě obrovskou hodnotu a mimořádný význam, protože je to ocenění nejen pro mě, ale i pro moje kolegy a žáky a klienty, se kterými jsem dlouhé roky spolupracoval.

2. Největší motivací pro další práci v souboru Mlima Jua a pedagogické práci ve škole Svítání jsou žáci a klienti. Ti mi dodávají další energii, když se nedaří. Mnozí žáci jsou již ve středním věku a jsou to moji přátelé, se kterými zajdeme třeba na pivo. Důležitou součástí mé práce jsou i podmínky a vybavení, které mi umožňuje naše škola Svítání. Bez toho by vše bylo mnohem těžší a vážím si toho. Myslím, že společná myšlenka a sounáležitost v našem společenství je to nejdůležitější v mé, naší práci.

ZUZANA FILIPKOVÁ

Ředitelka Slezské diakonie a speciálních MŠ, ZŠ a SŠ Slezské diakonie se sídlem v Českém Těšíně. Držitelka křišťálové sošky, pracuje v oblasti sociálních služeb a speciálního školství více než třicet let. Od roku 1993 působí ve Slezské diakonii. Stála u zrodu denního stacionáře pro osoby s mentálním znevýhodněním v Českém Těšíně. Řadu let se podílela na rozvoji služeb v rámci transformace pobytových služeb pro osoby se zdravotním postižením v Moravskoslezském kraji. Více než deset let aktivně působila v čele mezinárodních asociací, jako jsou Evropská asociace městských misí nebo Eurodiaconia. Jejím posláním je být blízko člověku v aktuální životní situaci.

1. Určitě nezapomenu na slavnostní atmosféru při předávání Křišťálových kamínků. Byl to nádherný emotivní večer. Velké poděkování patří pořadatelům této akce, ale hlavně těm, kteří mě nominovali a těm, kteří mě ocenili. Velmi si toho vážím. Na tuto událost budu skutečně dlouho a ráda vzpomínat.

2. Těch důležitých aspektů v mém životě je celá řada, ale na prvním místě jsou služba lidem a Pánu Bohu, která byla vždy přirozenou součástí mé práce. Ani dnes si nedovedu představit, že bych dělala něco jiného. Když pomáháme druhým, pomáháme i sobě. Věřím, že darovaný čas je darovaná láska.

MARTIN PRAŽÁK

Ředitel Charity Ostrava, klíčové nestátní organizace směřující k rozvoji profesionálních sociálních a sociálně zdravotních služeb. Velkou zásluhu má zejména v oblasti prosazování hospicových myšlenek zaměřených na úctu k životu a prožívání důstojného závěru života. Díky jeho osobní aktivitě vznikl v roce 2007 v Ostravě jedinečný komplex hospicových služeb zahrnující mobilní i lůžkový hospic, hospicové poradenství a dobrovolnické hospicové centrum. Jeho aktuálním záměrem je vybudování nového domova pokojného stáří pro zhruba čtyřicet klientů.

1. S podzimem se mi každoročně spojuje možnost účasti na velkých akcích a konferencích, které vytvářejí příležitosti pro setkávání odborníků působících nejen v Ostravě. Jedná se o významné události a jednou z nich jsou Evropské dny handicapu s prestižním oceněním Křišťálový kamínek.

2. Pro mě jsou velmi důležité dvě věci. Za prvé je to neustálé uvědomování si potřeby věnovat každému člověku, se kterým se setkávám, a to nejen v zaměstnání, ale i v osobním životě, dostatek času.

Za druhé je to uvědomování si faktu, že nejsme spasitelé světa, nemůžeme pomoci, i když bychom chtěli, úplně všem a ve všech záležitostech. A při tomto vědomí se snažím opírat o pomoc a Boží blízkost, která mi dává svobodu, pomáhá mi být vděčný za to, co dělám a umožňuje mi radovat se z toho, co dostávám.

Křišťálový kamínek 2025 za celoživotní práci

LIDMILA NĚMCOVÁ

Spoluzakladatelka EAPN ČR či Domova pro osamělé matky několik let působila jako místopředsdkyně Evropské seniorské unie, předsdkyně Společnosti pro etiku v podnikání a Sdružení křesťanských seniorů. Přednášela na zahraničních univerzitách, například v 90. letech byla hostující profesorkou na Univerzitě Viadrina v Německu. Věnuje se rovněž výzkumné činnosti a publikuje. Stále je aktivní v Hnutí Křesťan a práce a Občanské futurologické společnosti. Oceněná organizuje nejrůznější semináře, přednáší na konferencích, ale především stojí na straně těch, kteří se bez pomoci druhých neobejdou.

1. Pro mě bude letošní podzimní Ostrava spojena zejména s EDH a Křišťálovým kamínkem. Tuto cenu považuji za uznání tisíců bezejmenných poskytovatelů služeb na všech úrovních, poděkování rodičům, přátelům, sponzorům, sympatizantům. V této souvislosti si uvědomuji, že se naše srdce v dnešní uspěchané společnosti kamsi vytrácejí, že některé skutečnosti ani nechceme vědět. Naše společnost potřebuje do budoucna vřelá srdce a rozum dohromady.

2. Hlavními předpoklady mé další činnosti jsou zdraví a kvalitní mezilidské vztahy. Pro mne je mimořádně důležitý osobní etický kodex, který se snažím dodržovat. Vymezuje hodnoty a limity, které v praktickém jednání nemohu překročit. A ještě mám jedno neskromné přání, aby moje práce nebyla zbytečná a přinášela nadále užitek druhým.

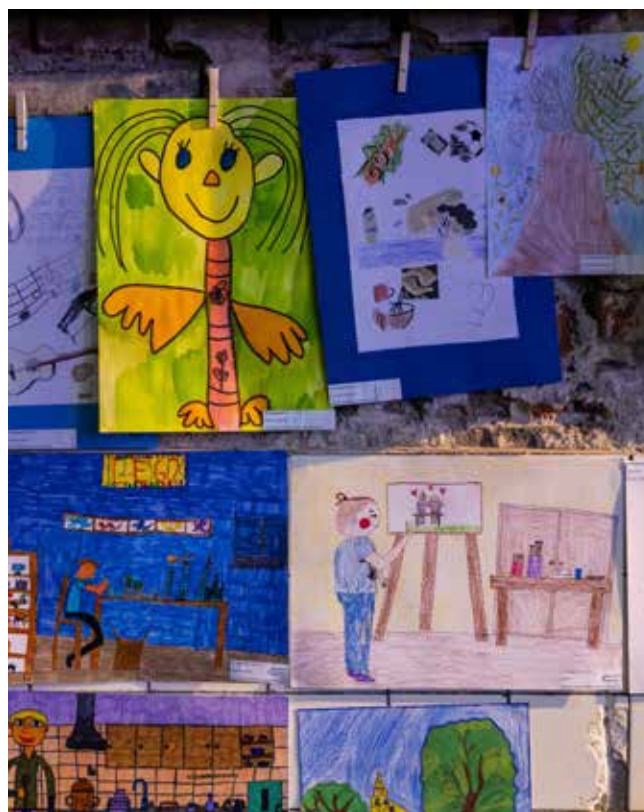

BAREVNÝ SVĚT PLNÝ TALENTU

Výtvarná soutěž s názvem Můj talent zná od 30. září jména nejlepších autorů ve věku od 6 do 26 let z šestnácti speciálních škol, sociálních či zdravotnických zařízení a organizací z celého Moravskoslezského kraje.

Mít nadání v jakékoli oblasti je dar k nezaplacení. Jde o schopnost zvládat určitou činnost lépe než ostatní. Kdo ostatně může o sobě říct: Krásně zpívám a tančím, bezchybně spočítám i ten nejsložitější matematický příklad, umím napsat povídku i básničku, jsem nejrychlejší v běhu, anebo umím malovat jako Monet. Zadání všech 120 soutěžících oslovilo. A jedenáct nejlepších si za bouřlivého potlesku publika přišlo pro dárky ostravského Eurocentra, Asociace Trigon i novojičínského Návštěvnického centra a města Nový Jičín. Nadšení pětiletého Květoslava z Dětského domova a Školní jídelny v Opavě, patnáctileté Adiny ze ZŠ Kpt. Vajdy v Ostravě, ale i Toma, Jany, Rádi a Marušky z Integrovaného centra ŽIRAFA ve Frýdku-Místku a ostatních nebralo konce.

DĚTI S HANDICAPEM JSOU DVAKRÁT VÝJIMEČNÉ

Propojení mladých nadějí a jejich vědomostí je dlouhodobě podporováno během konání EDH. V úterý 30. září dopoledne se uskutečnil v ZŠ Kpt. Vajdy v Ostravě-Zábřehu již 18. ročník mezinárodní soutěže Co víš o Evropské unii?

Toto klání je určeno dětem s lehkým mentálním postižením ve věku od 12 do 15 let. Soutěžící deseti škol ze Slovenska, Polska a Česka se tentokrát „vypravili“ do slunného Španělska a své znalosti prokazovali v oblastech, jako jsou například přírodní a kulturní památky, pohoří, řeky, města a jiné zajímavosti této země. Ve vědomostní části programu žáci vypracovávali test na dané téma. Jejich znalosti a skvělá příprava patřily k nejlepším v posledních několika ročnících akce. Rovněž ve výtvarné části chlapci a děvčata pracovali s nadšením a nebyvalou kreativitou.

Soutěž Co víš o Evropské unii? letos opět potvrdila, že handicapovaní jsou dvakrát výjimečné osobnosti. Pokud je jim učivo podáno vhodným způsobem, mohou do určité míry zvládnout to, co všichni ostatní. A v některých oblastech mohou být dokonce lepší.

VÝSLEDKY:

1. místo Spojená škola internátní z Prievidze (Slovensko)
2. místo Základní škola Hlučín (ČR)
3. místo Základní škola Šalounova (budova Halasova), Ostrava-Vítkovice (ČR)

KLÍČOVÍ HRÁČI JSOU UČITELÉ, OSTATNÍ POZICE JSOU PODPŮRNÉ

Konference s názvem Nadání a handicap přivítala 2. října v univerzitní aule Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava řadu českých odborníků z resortů školství, sociálních věcí, zdravotnictví, ale i laickou veřejnost, aby využili společně široký prostor k pojmenování nejpalčivějších otázek současnosti i možných a potřebných řešení.

Garant akce Petr Nilius z Ambulance klinické psychologie řekl: „Konečně vedeme smysluplnou diskuzi a mám velkou radost, že se pomalu a jistě budují mosty zainteresovaných odborníků, včetně rodičů a jejich dětí, kterým není lhostejný vývoj současného školského systému a nejrůznější podpůrná opatření.“

Velké téma současnosti je mimo jiné identifikace nadání dětí a podmínky pro jeho růst. Řadu let je ve školách hodnoceno také celkové klima, a to jak z hlediska fyzického, tak i psychického bezpečí. Snaha budovat pozitivní atmosféru je nutná. Rapidně totiž narůstá počet stížností, řada z nich souvisí právě s klimatem ve školách a nedostatečnou komunikací.

Pozitivní atmosféra ve školách je jedním z klíčů k prevenci vzdělávacích obtíží. K žákům je nutné přistupovat individuálně a rozvíjet jejich potenciál. V každém z nich je. Dobrým příkladem je například tzv. hodnotové vzdělávání. Jde o koncept, respektive výzvu, aby děti našly vlastní motivaci, aby spolu přestaly soutěžit, ale naopak spolupracovaly, byly empatické, směřovaly k osobnostní zralosti. Učitelům pak pomáhá tento způsob vzdělávání lépe zvládat náročnost inkluzivního prostředí i komunikaci s rodiči.

Bez kompetentních pedagogů nelze úroveň žádné školy zvýšit. Klíčoví hráči jsou učitelé a všechny ostatní pozice jsou jen podpůrné. Nezastupitelná je také role poradenských pracovišť. Škola zdaleka není jen vzdělávací instituce, ale z velké části i výchovná. Společnou snahou musí být spojení sil a intenzivnější komunikace nejen s dětmi a rodiči. Tolik neúspěšných dětí, jako v současnosti, ještě nebylo. Nedokážou zvládat základní problémy, při sebemenší komplikaci se hrouští, sebepoškozují, jsou agresivní. V rámci poradenských pracovišť by mohly být tyto problémy řešeny přímo ve školách.

Přitom děti nejsou dnes víc psychiatricky nemocné, jen se hůř cítí a samy se vnímají jako duševně nemocné. V popředí jsou zejména úzkostně depresivní problémy, s čímž souvisí například sebepoškozování. Narůstá také počet sociálně patologických jevů (šikana, kyberšikana). Tuto skutečnost je třeba vnímat interdisciplinárně a jako celospolečenský problém.

Bez diagnostiky není léčba a podpora účinná. Bez koordinovaného přístupu nelze dospět k úspěšné reintegraci. Hráčů je dost, ale jak je dostat na jedno místo? Kdo má vlastně zodpovědnost? Rozdílné potřeby má dítě, rodič i škola. Vždycky je třeba udělat něco, klidně i špatně, než neudělat nic.

Mohlo by se zdát, že současný školský systém s veškerými podpůrnými opatřeními je poněkud roztříštěný. Existují poradenská pracoviště a speciálně pedagogická centra. Ve školách pracují školní psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci, pedagogičtí asistenti, přítomni bývají i osobní asistenti.

Proč tedy přesouváme výchovu z rodin na školu? Proč čelíme podvolování se ideologickým změnám, jejich postupnému etablování ve vzdělávacím systému? Proč narůstá počet duševních poruch? Vypadá to jako řízený chaos, který má učinit budoucí generaci snadno ovladatelnou a závislou na státu. K diskuzi zůstává mnoho dosud neřešených záležitostí – zda může stávající systém vychovat generaci odolných dětí, co skutečně potřebují školáci se speciálními potřebami, jestli mají šanci nadané děti zúročit hřívný, které jim byly dány do života.

Konstruktivní debata během celodenního odborného setkání v rámci 33. ročníku EDH mnohé napověděla. Nikdo z účastníků konference ale ani na chvíli nezapochyboval, že jedním z hlavních úkolů je poukazovat na pozitivní příklady učitelů, speciálních pedagogů, psychologů a všech ostatních, kteří se snaží vnést do stávajícího systému prvky racionality a stability.

DĚKUJEME!

Díky všem partnerům, podporovatelům a především účastníkům podzimního mezinárodního projektu v Ostravě jsou dnes zkratky EDH (Evropské dny handicapu) a KK (Křišťálový kamínek) známé a srozumitelné nejen pro ty, kteří mají profesně i lidsky blízko k handicapovaným a znevýhodněným. Série odborných a společenských akcí opět přilákala do moravskoslezské metropole stovky osobností a zájemců. Jejich reakce a hodnocení stojí rozhodně za přečtení.

... Nikdy nezapomenu na rozzářené nadšené děti a mládež hrdou na to, že může předvádět, co se trpělivě naučila pod vedením svých učitelů. Klobouk dolů, blahopřeji. Odměnou jim všem byl dlouhotrvající potlesk. Teprve nyní mně všechno dochází. Atmosféra na Křišťálovém kamínku byla ohromná s vděčnými posluchači a diváky.

... Jsem ráda, že existují lidé, kteří si uvědomují, že občanská společnost zahrnuje všechno obyvatelstvo bez ohledu na věk, pohlaví, postavení, zdravotní stav a věnují se handicapovaným osobám. Společnost nelze rozdělovat. Důstojnost každého člověka by měla být respektována, stejně tak právo na důstojný život všech.

... Chci velmi poděkovat za umožnění účasti na konferenci, bylo to opravdu skvělé, inspirativní a také hodně povzbuzující. Skutečně úžasný program a skvělý moderátor!

... Ještě jednou děkujeme a oceňujeme celou přípravu a organizaci odborného programu letošních Evropských dnů handicapu.

... I když jsem letos měla trochu omezené časové možnosti, tak si myslím, že jsem zvládla téměř všechno. Opět se vám letošní ročník EDH povedl. Jste skvělý tým, který to má perfektně organizovaně zmačnuto. Blahopřeji vám všem a těším se zase někdy na viděnou.

... Moc děkujeme za naše žáky, jejich doprovod a celou naši školu. Všichni si společně dopoledne moc užili a byli nadšení. Ještě jednou také velké díky za finanční podporu vědomostní soutěže Co víš o EU.

... Chválím precizně připravenou slavnostní akci Křišťálový kamínek. Vše bylo za mě perfektní: výběr oceněných (moc se povedl!), nápaditý a milý program, skvělá moderace a jedinečné občerstvení sociálního podniku Naproti.

OSTRAVA!!!

Projekt je realizován s finanční podporou statutárního města Ostravy a spolufinancován z rozpočtu Moravskoslezského kraje.

... Setkání osobností a milých lidí nalaďených na stejnou notu, moc krásné odpoledne, naplněné laskavou energií. K tomu výborný servis organizačního týmu a perfektní design!

... Velký zážitek pro mě byl podvečer s předáváním Křišťálových kamínků. Hledání krásy a zároveň síly v nedokonalosti lidí s handicapem mi vhánělo slzy do očí. Celá akce byla nevšední ve svém pojetí a dramaturgii. Nebylo jediné hluché místo. Gratuluji!

... Téma výtvarné soutěže Můj talent naše děti nadchlo. Kreslily a malovaly s obrovským zaujetím. A ta radost, když si náš úspěšný kluk šel na pódium pro cenu! Škoda, že podobných soutěží není více. V příštím roce se zase účastníme, už se těšíme.

... Jaké byly letošní Evropské dny handicapu? Zase jiné a nové zároveň, aktuální i klasické. Jejich nevšední pohled na svět handicapu si zaslouží plným právem velké poděkování. Na viděnou zase za rok v Ostravě!

... Ostravský týden s EDH byl pro mě v mnohém inspirativní. Program odborné části projektu měl nápad a zároveň naznačil, že diskutovaná témata si zaslouží celospolečenskou pozornost. Konference určitě odstartovala nový začátek. K řešení je celá řada problémů nejen v oblasti školského systému.

... Každý má svůj talent i handicap. Tuto větu podepisuji, ale s dodatkem, že bychom se měli oprostit od škatulek a dívat se na lidi v celé jejich komplexnosti. Hranice mezi talentem a handicapem je často jen otázkou úhlu pohledu, znalostí a prostředí, ve kterém se nacházíme.

... Konference EDH proběhla na velmi vysoké úrovni! A to díky vaší předvídavosti, usilovnosti a poctivému přístupu!

... Výborná koncepce konference, úžasná byla různorodost pohledů odborností. Velice mě oslovila diskuze se studenty ze školních parlamentů. Děkuji, že jim dáváte prostor říct svůj názor.

KODECAR**ANNO****VŠB TECHNICKÁ
UNIVERZITA
OSTRAVA****regionální
deník**

Záštitu nad 33. ročníkem EDH převzal náměstek primátora statutárního města Ostravy Zbyněk Pražák.

www.asociacetrigon.eu